

R

U

K

A

ratkaisijana

Ruoka globaalien haasteiden ratkaisijana

Ruokaturvan ja kestävien ruokajärjestelmien tulee nousta kehityspoliittiseksi painopisteeksi ja näkyä kehitysyhteistyön rahoituksessa.

MAAPALLOLLA elää tällä hetkellä 821 miljoonaa nälkäistä ja yli 1,5 miljardia aliravitsemuksesta kärsivää ihmistä, ja lukumäärät ovat viime vuosina vain kasvaneet. Nälkä ja ravitsemusongelmat eivät kuitenkaan johdu vain ruoan puutteesta. Ne syntyvät myös köyhyydestä, turvattomuudesta, eriarvoisuudesta, itsemääräämisoikeuden puutteesta ja hauraista yhteiskunnallisista rakenteista.

821
MILJ.

nälkäistä ihmistä

1,5
MRD.

aliravitsemuksesta
kärsivää*

Samanaikaisesti ruoantuotannossa kohtaavat aikamme kriittiset kysymykset: ilmastonmuutoksen vaikutukset ja ilmastopäästöt, viljelysmaan tilan heikkeneminen, veden riittäminen kaikille, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja väestönkasvu. Nämä yhdessä luovat merkittävää painetta mahdollisuudelle tuottaa maailmassa ruokaa niin, että se tavoittaa kaikki ihmiset.

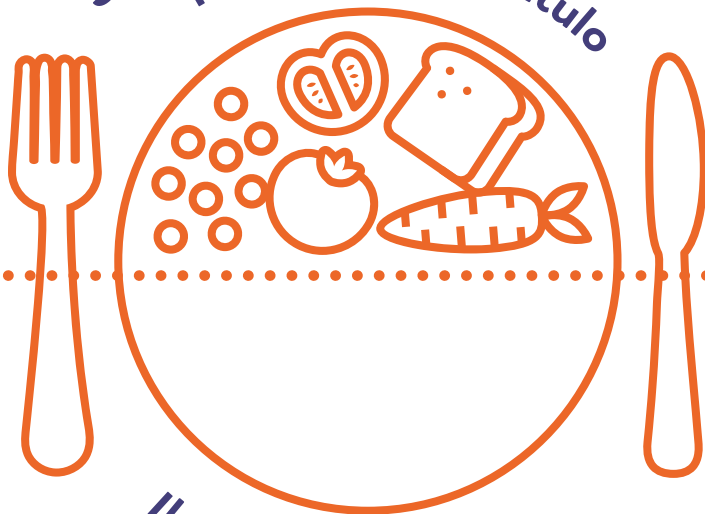
Ruokaturvaa ei rakenneta vain ruoan tuonnilla ja ruoka-avulla. Ruoka tulee tuottaa ja jakaa ympäristön näkökulmasta kestävällä tavalla niin, että samalla varmistetaan ihmisille riittävä ja terveellinen ravinto sekä säällinen toimeentulo. Tämä edellyttää kestävä ruokajärjestelmän rakentamista, joka kattaa koko ruoan polun pelloilta ihmisten lautasille.

Köyhissä maatalousvaltaisissa maissa, suurimmat vaikutukset köyhyyden vähentämiseksi on saatu panostamalla maatalouteen ja maaseudun elinkeinoihin. Ruokaturva tarjoaa mahdollisuuden tuoda sosiaaliset, taloudelliset ja ympäristölliset näkökulmat yhteen, sen sijaan, että niitä tarkastellaan erillään.

Puuttamalla ruoantuotantoon, ruoantuottajien asemaan ja ruokaketjujen valtarakenteisiin voidaan merkittävästi vähentää köyhyyttä.

*FAO 2018, State of Food Security and Nutrition in the World

Ilmastoratkaisut
Biodiversiteetti
Sukupuolten tasa-arvo
Riittävä toimeentulo

Ilmastonmuutos
Ympäristöongelmat
Köyhyys
Konfliktit

Miten ruokaturvaa voidaan parantaa?

ILMASTONMUUTOS on uhka tulevaisuuden ruoantuotannolle, mutta se vaikuttaa jo nyt ruokajärjestelmiin. Erityisen haavoittuvassa asemassa ovat maatalous sekä köyhien maiden pienviljelijät. Ilmastomuutoksen vaikutuksiin keskittyvät tutkimukset ennustavat merkittävää satomäärien vähenemistä jo vuoteen 2030 mennessä.

Ruokajärjestelmien puutteet, energiankulutus sekä kestävämmät käytännöt niin tuotannon kuin kulutuksen puolella, aiheuttavat päästöjä ja kiihdyttävät ilmastonmuutosta. Ruokajärjestelmien kehittäminen tarvitsee resursseja sekä **sopeutumiseen** että ilmastomuutoksen **hillintään**.

Suomen kehityspolitiikassa tulee

- keskittyä erityisesti pien- ja perheviljelijöiden tukemiseen ja edesauttaa heidän järjestäytymistään.
- tukea ekologisesti kestäviä ruoantuotannon tapoja, jotka helpottavat ilmastomuutokseen sopeutumisessa.
- ohjata rahoitusta tutkimuslaitosten ja kansalaisjärjestöjen yhteistyöhön kestävien ruokajärjestelmien vahvistamiseksi.

Pien- ja perheviljelijät tuottavat 50–80 prosenttia ruuasta kehitysmaissa. Pientuottajilla on keskeinen rooli kestävässä ruuantuotannossa, mutta heidän mahdollisuutensa vaikuttaa siihen ovat usein rajatut. Ruokaan liittyvässä kehityspolitiikassa tulisi painottaa toimenpiteitä, jotka tukevat pienviljelijöiden järjestäytymistä, kehittävät omavaraistutantoa, varmistavat ruoan saatavuutta paikallisesti ja kehittävät arvoketjuja oikeudenmukaisemmiksi raaka-aineiden tuottajien kannalta. Tämä edellyttää myös, että pienviljelijöille taataan maan ja muiden ruoantuotannon resurssien hallinta- ja omistusoikeudet.

Paikallisiin olosuhteisiin ja perinteisiin soveltuvien lajien viljelyn tukemiseksi kehityspolitiikassa tulisi huomioida **lajistollinen moninaisuus**. Ruoan, kuten kerättävien ja viljeltävien lajien, moninaisuus ja siihen sisältyvän perinnetiedon ylläpitäminen ovat hyvän elämän perustarpeita, jotka toimivat välttämättömänä osana kehitystä. Kehityspolitiikassa arvostetaan paikallista tietoa lajeista ja vaalitaan paikallisten oikeuksia siemeniin.

Avain kehityspoliittisten tavoitteiden saavuttamiseen

SUOMI voi olla ratkaisemassa aikamme tärkeimpiä kysymyksiä panostamalla kehityspoliitikassa ruokajärjestelmien kehittämiseen. Ruokaturvan paraneminen lisää niin yhteiskunnallista vakautta, ihmisten hyvinvointia kuin taloudellista tuottavuutta. Se auttaa siten puuttumaan köyhyyteen ja väestönkasvuun samalla kun maaseutujen elinvoimaistuminen vähentää kaupungistumisen painetta. Maatalouden naisvaltaistuesssa ruoantuotantoa tukemalla voidaan vaikuttaa merkittävästi myös sukupuolten väliseen tasa-arvoon.

Ruokaturvan edistäminen globaalisti on myös osa Suomen kokonaisvaltaista Agenda 2030 -toteutusta. Suomen ruokajärjestelmä on osa globaalia ruokajärjestelmää ja Suomen olisi hyvä pohtia omaa osuutta ruokaturvattomuuteen rajojensa ulkopuolella.

Kannanoton ovat kirjoittaneet Fingon koordinoimassa ruokaturvatyöryhmässä mukana olevat: FFD, Solidaarisuus, BIOS-tutkimusyksikkö, Siemenpuu ja Kehitysmaayhdistys INDIGO. Ryhmä seuraa Suomen ja EU:n kehityspolitiikkaa ruokaturvan näkökulmasta. Ryhmä on avoin aiheesta kiinnostuneille ja sen parissa työskenteleville kansalaisjärjestötoimijoille, tutkijoille, virkahenkilöille ja aktiivisille kansalaisille.